

ΟΕΒ: Παρά τα καλά δεδομένα της οικονομίας δεν επιτρέπεται εφησυχασμός

Τα δεδομένα της οικονομίας έστω κι αν είναι σχετικά καλά, δεν επιτρέπουν εφησυχασμό, αλλά εγρήγορση, ώστε να συνεχιστεί απρόσκοπτα η αναπτυξιακή πορεία της χώρας.

Αυτό αναφέρει ο Πρόεδρος της ΟΕΒ κ. Αντώνης Αντώνιου, προσθέτοντας ότι η εξέλιξη της οικονομίας το 2022 και τα καλά αποτελέσματα της, δημιουργούν θετικές προοπτικές για συνέχιση της ανοδικής πορείας.

Σε αποκλειστική συνέντευξη του στον επιχειρηματικό Οδηγό Business Κύπρου - Ελλάδας ο κ. Αντωνίου τονίζει ότι πρέπει να συνεχιστούν οι ενέργειες που έχουν δρομολογηθεί και κυρίως οι μεταρρυθμίσεις που αφορούν τη δημόσια υπηρεσία, την απονομή δικαιοσύνης, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την πράσινη μετάβαση, την αναθεώρηση του φορολογικού συστήματος καθώς και τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Ο κ. Αντωνίου, αφού αναφέρεται στους τομείς που μπορεί να υπάρξει στενότερη επιχειρηματική συνεργασία Κύπρου - Ελλάδας, ανακοίνωσε ότι η ΟΕΒ εντός του 2023 θα διοργανώσει εκπαιδευτικά προγράμματα για κύπριους επιχειρηματίες καθώς και αποστολές κυπριακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση, αλλά και την πραγματοποίηση συναντήσεων μεταξύ επιχειρήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΟΕΒ
κ. **ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

- Πρέπει να υλοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις για εκσυγχρονισμό της οικονομίας μας
- Αποστολές κυπριακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα και εκπαιδευτικά προγράμματα από την ΟΕΒ

Η συνέντευξη του κ. Αντωνίου είναι η εξής:

Πως βλέπετε να εξελίσσεται η κυπριακή οικονομία για το υπόλοιπο του 2023;

Η πολύ καλή εικόνα που παρουσίασε η οικονομία κατά το προηγούμενο έτος με ρυθμό ανάπτυξης 5,6%, ανεργία γύρω στο 7%, δημόσιο χρέος κάτω από το 90% του ΑΕΠ και δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους 2,3% του ΑΕΠ, παρά την άνοδο του πληθωρισμού, τις δυσκολίες και τις δυσμενείς συνθήκες που είχαν προκύψει λόγω της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία ο οποίος δυστυχώς ακόμα συνεχίζεται, είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία θετικών προοπτικών για συνέχιση της ανοδικής της πορείας.

Παίρνοντας τη σκυτάλη από το 2022, η φετινή χρονιά ξεκίνησε ομαλά με τους κύριους δείκτες της οικονομίας να κινούνται ανοδικά, τον πληθωρισμό να παρουσιάζει πτωτική τάση και τα δημόσια οικονομικά να βρίσκονται σε υγιή κατάσταση. Παράλληλα, η αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Κύπρου από τον διεθνή όικο αξιολόγησης Fitch τον Μάρτιο, καταδεικνύει την ανθεκτικότητα και την δυνατότητα της κυπριακής οικονομίας να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις που παρουσιάζονται. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι πρέπει να υπάρξει εφρησυχασμός αλλά εγρήγορη έτσι ώστε να συνεχιστεί απρόσκοπτα, στο βαθμό φυσικά που μας επιτρέπουν οι εξωτερικοί κλυδωνισμοί, η αναπτυξιακή πορεία που με κόπο έχουμε χαράξει.

Ποια είναι τα κύρια προβλήματα που νομίζετε ότι θα συνεχίσουν να απασχολούν την οικονομία μας και τα επόμενα χρόνια;

Τα αισιόδοξα μηνύματα που λαμβάνουμε σήμερα σε συνδυασμό

με τις προκλήσεις του παρελθόντος, επιβάλλουν την προσήλωση όλων, δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στην επιτυχή υλοποίηση του στόχου μας που δεν είναι άλλος από την συνέχιση της προόδου της οικονομίας και της ευημερίας των πολιτών μέσα από τις δράσεις και τις μεταρρυθμίσεις που προνοεί το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ως μέρος του Σχεδίου «Κύπρος - το αύριο».

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, είναι επιβεβλημένη η συνέχιση όλων των ενεργειών που έχουν δρομολογηθεί και κυρίως των μεταρρυθμίσεων που αφορούν τη δημόσια υπηρεσία, την απονομή δικαιοσύνης, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την πράσινη μετάβαση, την αναθεώρηση του φορολογικού συστήματος καθώς και με την μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων. Σ' ότι αφορά τα κύρια προβλήματα που θα βρίσκονται ενώπιον μας, το πιο πολυσύνθετο από αυτά αφορά τις πληθωριστικές πιέσεις που συνεχίζουν να ταλανίζουν τόσο τις επιχειρήσεις όσο και τους πολίτες, με τις τιμές των υπηρεσιών και κυρίως των προϊόντων να παραμένουν στα ύψη. Η χρήση του επιτοκίου ως εργαλείο άσκησης νομισματικής πολιτικής που μας επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προς αποκλιμάκωση του πληθωρισμού μέσω της αύξησης των επιτοκίων δανεισμού, αποτελεί κίνηση η οποία μειώνει την πιστωτική επέκταση, με τις γνωστές σε όλους αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη.

Η έλλειψη εργατικού δυναμικού αποτελεί επίσης παράγοντα ο οποίος επηρεάζει άμεσα τη συνέχιση της ανοδικής μας πορείας. Η κατακόρυφη πτώση της ανεργίας σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της οικονομίας, έχουν οδηγήσει σε

σοβαρές ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό και επομένως θα πρέπει να αξιοποιήσουμε στο μέγιστο δυνατό πρόσωπα που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, δηλαδή φοιτητές από τρίτες χώρες και αιτητές πολιτικού ασύλου.

Πως θα καταφέρουν οι επιχειρήσεις να ανταπεξέλθουν των επιπτώσεων από τον αυξημένο πληθωρισμό όσον αφορά την παραγωγή και την ανταγωνιστικότητα τους;

Όπως έχω ήδη αναφέρει, ο πληθωρισμός άρχισε να ριχνει σταδιακά ταχύτητα αλλά παραμένει μακριά από τα φυσιολογικά επίπεδα, με αποτέλεσμα να συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά τις επιχειρήσεις. Τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σε περιόδους αυξημένου πληθωρισμού είναι ο περιορισμός των πωλήσεων μέσω της μείωσης της κατανάλωσης και κατ' επέκταση μείωση των εσόδων. Παράλληλα έχουν να αντιμετωπίσουν τις αυξημένες τιμές των πρώτων υλών, του κόστους ενέργειας αλλά και την αύξηση των επιτοκίων η οποία επηρεάζει άμεσα το κόστος χρηματοδότησης και επιβαρύνει την εξυπηρέτηση των χρεών τους. Οι λέξεις κλειδιά για την επιτυχή αντιμετώπιση των πιο πάνω επιπτώσεων είναι «καλύτερος προγραμματισμός» στην ετοιμασία του επιχειρηματικού τους πλάνου. Βασικές επιδιώξεις θα πρέπει να είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητά τους, διερεύνηση της πιθανότητας εξεύρεσης νέων προμηθευτών με πιο καλές τιμές, ώστε να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος, να καταστούν περισσότερο ευέλικτες και κατ' επέκταση να ανταπεξέλθουν επιτυχώς στην αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού. Πολύ σημα-

συνέντευξη

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΟΕΒ κ. **ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

ντικός επίσης παράγοντας είναι η επαναξιολόγηση επενδύσεων που πιθανό να ήταν προγραμματισμένες καθ' ότι το κόστος δανεισμού έχει αυξηθεί με την προοπτική της περαιτέρω απόδοσης των επιτοκίων να είναι στον ορίζοντα.

Όλοι οι πιο πάνω παράγοντες θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη στον επιχειρησιακό σχεδιασμό ο οποίος θα πρέπει ταυτόχρονα να έχει τη δυνατότητα να αναθεωρείται και να μετεξιίσταται ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς.

Ποια η άποψή σας για τον τομέα της προσέλκυσης επενδύσεων, με δεδομένα τα προβλήματα της οικονομίας σε τοπικό επίπεδο;

Παρόλα τα εμπόδια και τα προβλήματα στην οικονομία, η Κύπρος δεν παύει να είναι ένας ελκυστικός επενδυτικός προορισμός.

Πέρα από τον ανταγωνιστικό φορολογικό συντελεστή, η χώρα μας προσφέρει ένα ελκυστικό ανανεωμένο πακέτο διευκολύνσεων και ωφελημάτων τόσο για τους ιδίους τους επενδυτές που επιλέγουν το νησί μας, όσο και για τους ξένους επαγγελματίες που επιθυμούν να εγκατασταθούν και να εργαστούν εδώ. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται επίσης αναβάθμιση και αισθητή βελτίωση της Κύπρου στον τομέα της παροχής τεχνολογικών υποδομών. Το ευρυζωνικό δίκτυο της χώρας εμπλουτίστηκε με υπερσύγχρονες υποδομές οπτικών ινών, ενώ ταυτόχρονα έχουν αναπτυχθεί δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 5G τα οποία προσφέρουν υψηλές ταχύτητες δεδομένων σε πολλές περιοχές της επικράτειας, τόσο σε αστικά κέντρα όσο και στην επαρχία που παλαιότερα υπέφερε

από την ελλιπή συνδεσιμότητα. Ενδεικτικό της βελτίωσης αυτής είναι και το μεγάλο ενδιαφέρον που παρατηρείται από Digital Nomads (άτομα που εργοδοτούνται εξ' αποστάσεως από εταιρείες με έδρα στο εξωτερικό). Το μικρό μέγεθος της κυπριακής οικονομίας την καθιστά ιδιαίτερα ευέλικτη και ευπροσάρμοστη, επομένως είμαστε βέβαιοι ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στην οικονομία, σταδιακά θα ξεπεραστούν.

Με βάση τα νέα δεδομένα (πληθωρισμός, αυξημένα επιτόκια, ρευστότητα, κλπ) που κατά την γνώμη σας πρέπει να στρέψει την προσοχή της η Κύπρος για να διατηρηθεί σε αναπτυξιακούς ρυθμούς;

Τα νέα δεδομένα και οι οικονομικοί δείκτες στους οποίους αναφέρεστε επηρεάζουν οριζόντια ολόκληρο το οικονομικό οικοσύστημα της Ευρώπης καθώς και άλλων μεγάλων οικονομιών. Επομένως, δεν είναι κάτι που συμβαίνει μόνο σε εμάς. Μπορούμε όμως να προβούμε σε διορθωτικές κινήσεις που θα βελτιώσουν τη θέση της Κύπρου μέσα στην ανταγωνιστική Ευρωπαϊκή αγορά. Σημαντική κίνηση θα είναι η συνέχιση της ίδιας δημοσιονομικής πειθαρχίας που μας οδήγησε τα προηγούμενα χρόνια στην έξοδο από τα μνημόνια και τους μηχανισμούς στήριξης. Ταυτόχρονα, πρέπει να επενδύσουμε ακόμα περισσότερο στον ψηφιακό μετασχηματισμό της κρατικής μηχανής αλλά και των επιχειρήσεων μας. Μέσα από την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, θα επιτευχθεί η οικονομική ανάπτυξη και θα επέλθει η ευημερία για τις επιχειρήσεις και την κοινωνία του τόπου.

Ποια η γνώμη σας για την ανάγκη προώθησης ενός νέου Επενδυτικού Προγράμματος και πως βλέπετε να εφαρμόζεται ο θεσμός της Οικονομικής Διπλωματίας;

Σήμερα η Κύπρος ακολουθεί διαφορετική προσέγγιση για προσέλκυση επενδύσεων, στοχεύοντας περισσότερο στις παραγωγικές επενδύσεις που συνεισφέρουν ενεργά στην οικονομία του τόπου. Οι προσπάθειες πλέον εστιάζουν στον εμπλουτισμό των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών με την προσέλκυση και στήριξη επιχειρήσεων τεχνολογίας και καινοτομίας.

Ταυτόχρονα προωθείται η νομοθεσία για τις μεγάλες επενδύσεις, η οποία προνοεί την στήριξη και ταχεία εξυπηρέτηση παραγωγικών επιχειρηματικών επενδύσεων

μεγάλης αξίας, οι οποίες μεταξύ άλλων συμβάλλουν και στη δημιουργία μεγάλου αριθμού καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας. Σε ότι αφορά τον θεσμό της Οικονομικής Διπλωματίας, η Κύπρος έχει ήδη καταρτίσει σχετική Εθνική Στρατηγική. Το Υπουργείο Εξωτερικών συνεργάστηκε με τα συναρμόδια Υπουργεία και υπηρεσίες καθώς επίσης και με φορείς - μεταξύ των οποίων και η ΟΕΒ - και ετοίμασε πρόγραμμα που στοχεύει στην προώθηση κυπριακών προϊόντων και υπηρεσιών σε συγκεκριμένες αγορές. Ήδη έχουν αρχίσει να γίνονται συντονισμένες δράσεις και προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Ο ρόλος που έχει να διαδραματίσει το διπλωματικό σώμα της Κύπρου μέσω των Πρεσβειών μας στο εξωτερικό και μέσω των

εμπορικών ακολούθων της Κύπρου, είναι καθοριστικός για την Εθνική Στρατηγική της Οικονομικής Διπλωματίας.

Σε ποιους τομείς κατά τη γνώμη σας μπορεί να υπάρξει στενότερη επιχειρηματική συνεργασία μεταξύ Κύπρου - Ελλάδας;

Η Κύπρος προσφέρει σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες στον τομέα της ενέργειας και οι προοπτικές που διανοίγονται για τις επιχειρήσεις του ευρύτερου τομέα είναι τεράστιες. Η ενέργεια αποτελεί καθοριστικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης και συνεργασίας και επεκτείνεται και σε άλλους τομείς όπως είναι η έρευνα, η καινοτομία και η τεχνολογία. Παράλληλα, υπάρχουν μεγάλες προοπτικές στους τομείς της ναυτιλίας, της υγείας, του τουρισμού

και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ έχουν δημιουργηθεί ελκυστικά πακέτα κινήτρων για επενδύσεις σε νεοφυείς και καινοτόμες επιχειρήσεις (startups). Είμαι βέβαιος ότι Ελληνικές επιχειρήσεις που διαθέτουν την τεχνογνωσία, θα επενδύσουν στους πιο πάνω τομείς, αξιοποιώντας τα κίνητρα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει η ΟΕΒ για επιχειρηματική συνεργασία με την Ελλάδα;

Στα πλαίσια του στόχου της για προώθηση της εξωστρέφειας των Κυπριακών επιχειρήσεων μέσω της αναζήτησης συνεργασιών με επιχειρήσεις του εξωτερικού, η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ) αναλαμβάνει πρωτοβουλίες όπως η διοργάνωση διεθνών εκθέσεων στην Κύπρο, η συμμετοχή επιχειρήσεων σε εκθέσεις του εξωτερικού, η παροχή πληροφόρησης ή/και πρακτικών συμβουλών σε ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να δραστηριοποιηθούν στην Κύπρο ή ακόμα για εντοπισμό Κύπριων συνεργατών.

Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι στην διάρκεια της Έκθεσης Εξοικονόμησης Ενέργειας «Savenergy» που διοργάνωσε πρόσφατα η ΟΕΒ, συμμετείχε και αριθμός Ελληνικών επιχειρήσεων-εκθετών, παρουσιάζοντας τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους στην Κυπριακή αγορά.

Επίσης, η ΟΕΒ προγραμματίζει εντός του έτους τη διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για κύπριους επιχειρηματίες καθώς επίσης και αποστολές κυπριακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση, αλλά και την πραγματοποίηση συναντήσεων μεταξύ επιχειρήσεων.